

► **Janez Janša**
***Das KAPITAL*, 2006**

Capitala Republicii Cehe, Praga, atrage șase milioane de vizitatori pe an și este una dintre cele mai importante destinații ale turismului cultural. Ea atrage nu numai datorită istoriei habsburgice și a aurei sale de mister, dar și datorită trecutului recent, așa numita Primăvară de la Praga din 1968, o perioadă extraordinară de liberalizare, cu represalii sângeroase din partea trupelor Tratatului de la Varșovia. În democrațiile capitaliste, martirii sunt priviți ca eroi, iar acest lucru este valabil și pentru Alexander Dubček, lider al reformiștilor și pentru studentul Jan Palach, care și-a dat foc în 16 ianuarie 1969 în Piața Venceslav în semn de protest politic.

În aceste circumstanțe, e posibil ca, în 6 octombrie 2006, turiștii din piața Venceslav să nu fi fost foarte uimiți să vadă performance-ul lui Mare Bulc, care a reconstituit moartea lui Palach. Este posibil să fi fost surprinși de unele dintre obiectele folosite de artistul sloven Janez Janša. Artistul era pe un pedestal și controla cu o telecomandă un tanc de jucărie și un ventilator de sub pedestal. Pe tanc erau montate o cameră de luat vederi ca să filmeze acțiunea și logo-ul performance-ului, *Das KAPITAL*. Ventilatorul s-a pornit când tancul a trecut peste o hartă imensă a Cehiei așezată pe pământ, moment în care s-au făcut vizibile niște flăcări mari din material textil, care celebrau martiriul lui Palach. În reconstituirea lui Janez Janša, Jan Palach nu protestează doar împotriva *Capitalului* lui Marx, ci împotriva capitalului în general, care transformă orașul și viața locuitorilor. Și face asta prin adoptarea unui limbaj care se adresează turiștilor (simbolul viu, omniprezent al acestei invazii), emblemele acestei invazii. Cu un singur gest, istoria orașului este vulgarizată și abreviată pentru turiști și este folosită simbolic pentru a-i combate prezentul.